Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1995715
Steller: C.M. Bakker
Datum commissie: 4 april 2023
Datum raadsvergadering:16 mei 2023

Team: PM
Teammanager: Henk de Bruijn
Portefeuillehouder: A. Helling
E-mail: cm.bakker@hoorn.nl

Onderwerp
Westfries beleidskader inpassing zon- en windenergie

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Westfries beleidskader zon- en windenergie
2	Factsheet enquête Westfriesland
3	Reactienota Westfries beleidskader zon- en windenergie
4	
5	

De raad besluit
1. Het Westfries beleidskader zon- en windenergie vast te stellen.

Samenvatting
Westfriesland heeft de opgave om uiterlijk 2030 0,7 TerraWattuur (TWh) aan duurzame opwek te realiseren op land in de vorm van zon- en windenergie. Hiervoor zijn in het proces van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord negentien zoekgebieden in Westfriesland aangewezen om deze opgave te realiseren. Om het Westfriese DNA te behouden en eenduidigheid in de uitvoering van projecten te realiseren, is een Westfries beleidskader duurzame opwek van zon- en windenergie opgesteld. De zon- en windenergie projecten moeten in 2030 zijn gerealiseerd. Dit kader heeft in februari en maart van 2023 ter inzage gelegen voor reactie. De reacties die betrekking hebben op dit kader zijn verwerkt.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
Op 20 april 2021 heeft de raad de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES-NHN) vastgesteld. Hierin ligt vast dat Westfriesland in 2030 0,7 TWh aan grootschalige hernieuwbare energie wil opwekken. De RES-NHN is voor de Westfriese gemeenten een instrument om de ambitie energieneutraal 2040 te bereiken. Deze ambitie vloeit voort uit het Pact 2.0. Om het Westfriese DNA te behouden en eenduidigheid in de uitvoering van projecten te realiseren, is een Westfries beleidskader duurzame opwek van zon- en windenergie opgesteld.

Belang
Het Westfries beleidskader voor duurzame opwek van zon- en windenergie is een van de stappen in de uitvoering van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES NHN). Dit beleidskader geeft aan hoe we ruimte geven aan duurzame energieopwekking op land. Dit heeft de raad afgesproken. Belangrijk is dat voortdurend in het proces de omgeving wordt betrokken in de uitwerking omdat het gaat over de inpasbaarheid van zon- en windenergie in het Westfrieslandschap. Het is een verandering waarin inbreng van de omgeving bepalend is voor het succes van deze opgave.

Centrale vraag
Wil de raad het Westfries Beleidskaders zon- en windenergie vaststellen zodat uitvoering gegeven wordt om als Westfriesland 0,7TWh aan duurzame opwek in 2030 te realiseren?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

Het realiseren van duurzame opwek van energie is een van de vervangende bronnen voor de fossiel energiebronnen. Deze laatste bronnen van elektriciteit raken op den duur uitgeput. Het realiseren van alternatieve bronnen zorg voor onze toekomstige energievraag.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Gemeente Hoorn wil in 2040 energieneutraal zijn. Een van de stappen is het realiseren van duurzame opwek van zon- en windenergie op land. De gemeente is op eigen grondgebied niet in de gelegenheid dit in zijn volledigheid te realiseren. Het is belangrijk dat hierin samen met de 7 Westfriese gemeenten uitvoering wordt gegeven aan het realiseren van duurzame opwek in de 19 zoekgebieden die hiervoor in Westfriesland zijn aan gewezen. Dit moet leiden tot 0,7 TWh opwek in 2030.

Zonnepanelen op dak
De gemeenten zetten in op het realiseren van zonnepanelen op dak. In het bod van 0,7 TWh is het aandeel zon op dak 30%. Het betreft 45% van het potentieel wat in onze regio aan grote daken beschikbaar is. Deze 45% is een ambitie, en moet in 2030 gerealiseerd zijn. Deze ambitie is behoorlijk groot gelet op het feit dat er slechts een ruime 6,5 jaar rest om deze ambitie waar te maken. Immers is het overgrote deel van de daken niet van overheden, worstelen netbeheerders met capaciteit en is er geen wetgeving om het gebruik af te dwingen. Zonnepanelen op dak is meestal vergunningsvrij en daarom geen onderwerp in het beleidskader.

4. Kaders

Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord 1.0 (RES NHN), vastgesteld door de raad 11 mei 2021.

RES-NHN
De RES vloeit voort uit het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord ligt vast dat Nederland toewerkt om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Als tussendoel gaat het Klimaatakkoord uit van een CO2-reductie van 55% in 2030.
Het Klimaatakkoord resulteert in opgaves voor gemeenten. Bijvoorbeeld voor grootschalige duurzame energieopwekking en een aardgasvrij gebouwde omgeving. Zo moet Nederland in 2030 35 TWh aan duurzame energie opwekken. Hiervoor is Nederland opgedeeld in 30 energieregio's. NHN is een van de 30 energieregio's.
In de RES-NHN ligt vast dat NHN in 2030 3,6 TWh aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit opwekt. Het aandeel van Westfriesland is 0,7 TWh. Hiervan wekken we inmiddels 0,2 TWh op.

Energieneutraal Westfriesland
De regio Westfriesland werkt samen om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit ligt vast in het Pact van Westfriesland. Alleen de gemeente Koggenland neemt 10 jaar extra de tijd, zij wil in 2050 energieneutraal zijn. Energieneutraal betekent dat in 2040 de totale vraag naar energie even groot is als het aanbod aan duurzame energie. Dat is een forse opgave, in 2019 verbruikten we 4,4 TWh aan energie. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te worden vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing (het verminderen van de vraag) als het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie. Westfriesland is zich bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te worden.

Westfriesland kiest met de focus op de ambitie om energieneutraal te worden bewust voor een brede benadering en richt zich ook op het verduurzaming van de land- en tuinbouw, mobiliteit en bedrijven. De RES-NHN is daarbij één van de instrumenten om deze ambitie te realiseren.

Zoekgebieden
In de RES-NHN zijn zoekgebieden opgenomen. Alleen binnen deze zoekgebieden wordt ruimte gegeven voor duurzame energieopwekking. Met dit beleidskader wordt een zorgvuldige invulling van de negentien RES-zoekgebieden in Westfriesland gemaakt. Ook is er ruimte voor ondernemers om duurzame energie op te wekken op de erven. Hiermee wordt bijgedragen aan de Nationale Klimaatdoelen en de regionale opgave energieneutraal Westfriesland.

5. Argumenten

Met dit beleidskader kunnen we aan de slag met concrete projecten voor duurzame energieopwekking in de RES zoekgebieden.
In 2030 wil de regio Westfriesland 0,7 TWh aan duurzame energie opwekken. Dit is het Westfriese bod in de RES-NHN. Met dit beleidskader geven we ruimte aan concrete zonneprojecten in de RES-zoekgebieden op het grondgebied van onze gemeente. Buiten de zoekgebieden staan wordt dit niet toegestaan. Een nieuw zoekgebied kan alleen via een nieuwe RES (2.0) toegevoegd worden. Dit geeft duidelijkheid aan inwoners, ondernemers en projectontwikkelaars.

Met dit beleidskader kan het Westfriese bod van de RES-NHN worden ingevuld.
In 2019 verbruikte Westfriesland 4,4 TWh aan energie. In de route naar energieneutraal is de RES-NHN een van de instrumenten.

Repoweren van windmolens buiten de RES-zoekgebieden wordt onder voorwaarden toegestaan.
Hierbij volgen we het beleid van de Provincie NH waarbij als voorwaarde geldt dat een nieuwe windmolen maximaal 10% groter mag zijn dan de bestaande molen.

Dit beleidskader geeft kaders en richtlijnen aan initiatiefnemers voor projecten voor duurzame energieopwekking.
Het is belangrijk dat een initiatiefnemer samen met de omgeving tot een gedragen en kwalitatief plan komt. Een plan dat van meerwaarde is voor de omgeving. Bijvoorbeeld omdat de omgeving meedoet in de planvorming en financieel meeprofiteert. Maar ook omdat het gebied aantrekkelijker wordt. Bijvoorbeeld omdat naast energieopwekking er ook ruimte komt voor biodiversiteit, waterberging en/of recreatie.

De volgende onderwerpen komen aan de orde in het beleidskader:
Landschappelijke inpassing
Het Westfriese landschap is ons dierbaar. Het is belangrijk dat energieprojecten goed ingepast worden in ons landschap. Dit is de reden dat het beleidskader Westfriesland opdeelt in 6 verschillende landschappen. Deze indeling vloeit voort uit een landschapsstudie die voor dit beleidskader is uitgevoerd. Per landschap worden kaders en richtlijnen aangegeven waarmee de initiatiefnemer aan de slag moet om het project goed in te passen. Het beleidskader geeft per landschap aan rekening te houden met biodiversiteit, waterberging en of recreatie.

Participatie
Draagvlak voor projecten voor duurzame energieopwekking is belangrijk. Ook is het van belang dat zowel de lusten als lasten in de omgeving terecht komen. Dat is de reden dat de initiatiefnemer wordt gevraagd om een participatieplan in te dienen bij een verzoek. Hierin geeft de aanvrager aan hoe de omgeving wordt betrokken bij het project en welke inbreng ze heeft (procesparticipatie). Ook hoe de omgeving meeprofiteert (financiële participatie). Nadat is aangegeven dat het initiatief op steun kan

rekenen vanuit de gemeente gaat de initiatiefnemer in overleg met de omgeving. De afspraken met de omgeving verwerkt de initiatiefnemer in het participatieplan. Het daarmee verrijkte plan dient de aanvrager in bij de gemeente. Zo kan worden getoetst op welke wijze de belangen van de omgeving zijn meegenomen.

Ruimte voor duurzame energieopwekking op erven
Er wordt ruimte gegeven voor duurzame energieopwekking op erven. Hierdoor ontstaat ruimte voor ondernemers om te komen tot een energieneutrale bedrijfsvoering.
Het beleidskader geeft aan dat een ondernemer start om zijn dak te beleggen met zonnepanelen. Wanneer dit aantoonbaar onvoldoende is en of niet lukt worden andere mogelijkheden toegestaan. Zoals het realiseren van een zonneweide van max. 2 hectare. En, of een windmolen met een maximale ashoogte van 15 meter. Beide moeten op het bouwvlak ingepast worden.

Kanttekening
Kleine windmolens van maximaal 15 meter ashoogte toestaan op erven.
Hiermee wordt ruimte geboden voor ondernemers om tot een energieneutrale bedrijfsvoering te komen. Daarbij wordt de ondernemer minder afhankelijk van aardgas. In deze energiecrisis is hier behoefte aan. Op 13 februari 2023 is een themabijeenkomst over dit beleidskader gehouden. Vier ondernemers pitchten toen hoe zij kunnen toewerken naar een energieneutrale bedrijfsvoering. Allen gaven aan dat energieopwek met wind nodig is. Dit beleidskader geeft ruimte hiervoor op het erf. Daarbij is het uitgangspunt dat de ondernemer eerst het dak vol legt. Pas daarna wordt toegestaan dat op het bouwvlak duurzame energie wordt opgewerkt. Dit kan met zon en wind. De provincie geeft ruimte voor het plaatsen van een windmolen met een maximale ashoogte van 15 meter.

6. Maatschappelijk draagvlak
Dit beleidskader is tot stand gekomen met inspraak van inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. Via een enquête onder een representatief deel van de inwoners is inwoners naar hun mening gevraagd. De resultaten van deze enquête zijn opgenomen in bijlage 2.

Eind vorig jaar is voor de samenwerkingspartners een informatieavond georganiseerd. Zo waren kernraden, energiecoöperaties, natuurorganisaties en LTO bij deze avond aanwezig. De opbrengst is verwerkt in het beleidskader.

Begin februari 2023 is het conceptbeleidskader vrij voor inspraak gegeven. Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden kregen 6 weken de tijd om hun reactie te geven. Alle reacties zijn verwerkt in een Westfriese reactienota. Weinig reacties gaan over het beleidskader zelf, maar veel over de invulling van het duurzaamheidsbeleid in de meest brede zin van het woord. Bijvoorbeeld onderwerpen zoals waterstof, geothermie en rol van energiecoöperaties. De reacties worden ter harte genomen bij de verdere vormgeving en uitvoering van het beleid. De reactienota vindt u in bijlage 3.

7. Financiële consequenties
Betreft het opstellen van beleid. Hier zijn geen financiële consequenties aan verbonden die van invloed zijn op de begroting.

8. Communicatie
Communicatie vindt plaats in diverse kanalen waaronder het stadsnieuws en social media. De raad is via een informatiesessie op 8 februari 2023 geïnformeerd over het concept Westfries beleidskader. Aanvullingen en overwegingen zijn in het definitieve stuk meegenomen.

GEMEENTE HOORN

9. Realisatie

Initiatiefnemers kunnen na vaststelling van de beleidskaders een principeverzoek voor hun plan indienen bij de gemeente. Een uitgebreide toelichting op de procedure is opgenomen in het beleidskader.

Hoorn, 04 APR 2023

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester